

Fläcksjön

Är om våren det första stället man åker till i trakten för att uppleva de första vårfågla. Det är nämligen i sjöns sydöstra del, vid dess utlopp i svartån, mellan Färjebron och gården Jan-Mats som isen släpper sitt tvångsgrepp och knipor, storskrakar och sångsvanar får möjlighet att mellanlanda. Ju mer öppet vatten det blir desto större blir sångsvanflockarna, som nu även har norra delarna av sjön att ligga i. Flockarna kan då kulmen är nådd uppgå till närmare 350 ex under gynnsamma väder- och isförhållanden. Någon mindre sångsvan ses troligen årligen i de stora flockarna även om rapporterna inte visar detta, då "lillen" är mycket svårupptäckt.

Bland andfåglarna så ses fram i månadskiftet april-maj det största antalet, med flockar på ca 100 bläsänder och krickor, flera hundra knipor, stora flockar vigg, brunand och gräsänder. Enstaka årtor och skodänder, samt mindre flockar av stjärtand iakttas ofta. Påfallande regelbundet påträffas även sådana typiska marina arter som sjöorre, svärta och bergand.

Sjöns karaktärsart sommartid är skäggdoppingen som häcker rikligt. Andra doppingar som mer tillfälligt gästar är svarthakedopping och gråhakedopping.

I maj har Fläcksjön sin mest givande tid. Då rastar normala vårar, med översvämningar på ängs- och åkermarkerna i NO, många arter vidare. Brushanen är den talrikaste med ett par 100 ex som mest. Gluttar, svartsnäppor och rödbenor ses allmänt i smärre flockar eller enstaka. Grönbenor, skogssnäppor och drillsnäppor tillhör vanligheterna.

Strandpipare av båda arterna ses ofta och trivs bäst på de översvämmade åkrarna nedanför Hällberget. Mosnäppor och kärrsnäppor rastar sällsynt särskilt i slutet av maj.

Roskarl rastar praktiskt taget årligen med något eller några ex i senare halvan av maj, antingen på stenhällarna utanför den s.k. Notudden eller på de sura åkrarna vid Hällberget. Sägås bör att roskarl iakttagits på Notudden tre år i följd samma datum, den 23 maj. Även strandskatan återkommer varje år med några enstaka fåglar, som gärna rastar på någon stenhäll eller efter stranden på östra sidan.

Rödspoven infinner sig vid sjön kring den 20 april där den sedan ses i ett till två par några veckor framåt. 1970 och 1972 häckade arten med ett par i trakterna. Småspov har de senaste åren iakttagits allt oftare i maj, troligen främst beroende på en intensivare bevakning och möjligen ogynnsamt sträckväder. Myrspov lär ryktosvis ha setts någon gång.

I slutet av april och början på maj pågår gåssträcket som intensivast. Det är övervägande sädgäss och enstaka grågäss. Tidigare i april sträcker tämligen stora kanadagåsflockar förbi. I år iakttog man i en sträckande sädgåsflock ett ex av fjällgås. De sträckande sädgåsflockarna passerar, innan de når Fläcksjön, bl.a. över Gnien i Ramnäs, och på den senaste tiden har flera ornitologer fått belägg för att de mängder av gäss som raster i Kvismaren är identiska med de i våra trakter översträckande.

Första dagarna i maj eller någon gång upp till en vecka tidigare anländer dvärgmåsen till Notudden. Den har tidigare häckat och gjort häckningsförsök några ggr, men på senare år har endast sporadiska iakttagelser gjorts av enstaka eller par. Som mest har 7 ex noterats i "modern" tid, däribland en juv.

Naturen och fågellivet runt sjön, särskilt i södra och västra delarna har på senare år framstått som mycket intressanta. Rosenfinken kom troligen till dessa marker 1970 och 1972 hyste den minst två hanar. En fortsatt ökning är väl troligen att vänta. Liten flugsnappare sågs och hördes vid ett par tillfällen i månadsskiftet maj-juni 1972. Näktergal har avnjutits på senare år med som mest två hanar. Gräshoppsångaren har lyckats bra med sin ockupation av sjöns madängar och den hörs nu tämligen allmänt.

Kornknarr och småfläckig sumphöna har noterats på senare tid med flera ex under nattliga exkursioner.

Under hösten kan inte Fläcksjön mäta sig med sin mindre grannesjö, men är ändå en intressant sträcklokal för bl.a. rovfåglar, gäss och vadare.

Många är de exkursionstimmar som avvecklas vid Fläcksjön och Gussjön av fågelskådare runt om i trakten, och åtskilliga sällsyntheter har noterats och förevisats i slitaranteckningsböcker under årens lopp. Intresset har, som redan nämnts, vuxit rekordartat för sjöarna under de senaste åren och det är bara att hoppas att detta kommer att påskynda en eventuell fredning i någon form av området. Önskvärt vore bl.a. att få stopp på den biologiskt sett meningslösa andjakten under förhösten, där jägarna tycks ha drabbats av rona utskjutningshysterin. Inte konstigt sen att gräsanden blivit direkt ovanlig i åtminstone Gussjön på senare år.

Stefan Björklund